

Bijote tymų? Išsitirkite kraują

Kauno miesto poliklinika ne tik savo pacientams, bet ir visiems pageidaujantiems **per vieną dieną, kaip niekur kitur, gali nustatyti**, ar jie atsparūs Kauną ir Lietuvą užplūdusiam tymų virusui, bei apsaugoti nuo šios ligos, jei ją tik užsikrėtėte.

■ **Galimybė:** medicinos mokslų daktarė R.Šepetienė pataria visiems išsitirti kraują, ir ne tik dėl tymų, nes atsakymai padės išsiaiškinti, kas kaltas dėl, pavyzdžiui, pavasarinio nuovargio. Vilmanto Raupelio nuotr.

Reaguota labai operatyviai

Sergamumui tymais nemažėjant ir Sveikatos apsaugos ministerijai raginant imtis neatidėliotųjų priemonių protrūkiui, kuris labiausiai paplitęs Kauno apskrityje, stabdyti žaibiškai sureagavo Kauno miesto poliklinika. Jos vadovai ne tik pasirūpino ir užtikrino, kad nepristigtų skiepų nuo šios infekcinės ligos, bet ir į turimą diagnostikos sistemą įdiegė labai operatyvius kraujo tyrimams tymų viruso antikūnams nustatyti.

Lietuvoje šiais metais iki balandžio 4 d. patvirtinti 400 tymų atvejų, iš jų pusė, net 202, – Kauno mieste. Liga diagnozuota 86 vaikams ir 311 suaugusiųjų.

Tai žinodami kauniečiai imasi atsargumo priemonių. Viena jų – išsiaiškinti, ar kraujyje yra pakankamai antikūnų, kurie saugo nuo užsikrėtimo tymų virusu. Antikūnai susidaro po skiepų arba natūraliai, persirgus šia liga. Lietuvoje vaikai pradėti skiepyti bene prieš pusę amžiaus, tačiau nepriklausomybės metais keitėsi privalomų skiepų kalendorius ir formavosi nauji poreikiai bei supratimas. Nuo 1964 iki 1988 m. nuo tymų buvo skiepijama tik kartą. Prie didesnio patikimumo Europos gamintojų vakcinos ir pakartotinio skiepavimo pereita tik 1993-aisiais. Persirgęs vaikystėje ligas atsimena ne visi, todėl nėra tikri, kad jų atsparumas tymams susiformavęs.

Atsakymai - po dienos

Ką daryti, iš kur sužinoti, koks atsparumas šiai ligai? Į šį klausimą

atsako kraujo tyrimai. Atsakymo labai reikia visiems suaugusiesiems, nes jie vaikiškomis ligomis serga daug sunkiau, komplikacijų grėsmė daug didesnė.

Tai žinodami Kauno miesto poliklinikos laboratorijos medikai skubiai įdiegė tymų viruso antikūnų nustatymo tyrimus.

„Turime puikų vokiečių gamintojo „Euroimmun“ analizatorių, jį pritaikėme ir šiems tyrimams. Atsakymai pacientams pas mus vieninteliu mieste pateikiami jau kitą dieną, kai kitur tenka laukti bene dešimt dienų“, – pažangią naują pristato Kauno miesto poliklinikos laboratorijos vadovė mokslų daktarė Ramunė Šepetienė.

Atsakymo labai reikia visiems suaugusiesiems, nes jie vaikiškomis ligomis serga daug sunkiau, komplikacijų grėsmė daug didesnė.

Ji paaiškino, kad, nustatant tymų viruso antikūnus, tiriami IgG ir IgM tipai. Pastarieji formuojasi patekus šviežiam tymų viruso užkratui, o IgG tipo antikūnai rodo ilgalaikį, susiformavusį imunitetą, kuris gali atsirasti arba persirgus tymais, arba po skiepų. Natūralus imunitetas, susidaręs po ligos, garantuoja didelę antikūnų kon-

centraciją ir apsaugą nuo tymų viruso visam gyvenimui.

„Po skiepų imunitetas irgi įgyjamas, bet jis nėra ilgalaikis, ilgainiui senka. Apsaugos nuo tymų trukmė priklauso ir nuo vakcinos, ir nuo jų dozės bei nuo individualių organizmo ypatybių“, – aiškina laboratorinės medicinos gydytoja R.Šepetienė.

Įdomu tai, kad imunitetas tymams netgi stiprėja, jei pasiskiepijusį žmogų puola šios ligos virusai, nes organizme esančios imuninės ląstelės prisimena ir geba atpažinti svetimus baltymus. Jei su jais nebuvo susidurta anksčiau – imuninė sistema neturėjo darbo ir nestiprino savo kariuomenės, taigi, antikūnų nepadaugėjo.

Jeį galėjote užsikrėsti

Bendravusiems su sergančiais tymais irgi tiriama kraujas dėl IgM tipo antikūnų kiekio. Jie pradeda formuotis iš karto nuo užsikrėtimo ir per dvi savaites jų būna daug, išmatuojama laboratoriskai.

Jeį IgM tipo antikūnų aptinkama kartu su IgG antikūnais, vadinasi, skiepijimas nuo tymų jau netenka prasmės, žmogus persirgęs lengvesne ar sunkesne ligos forma. Verta skiepytis ne vėliau kaip per 72 valandas nuo menamo užkrato.

„Kadangi tymų virusas plinta oro lašeliniais keliais, kaip ir gripo, užsikrėsti galima bet kur: prekybos centre, viešajame transporte, masinio susibūrimo vietose, todėl geriau atlikti abu

tyrimus ir be reikalo nepanikuoti dėl savo sveikatos“, – pataria mokslų daktarė R.Šepetienė ir primena, kad kraujo tyrimų atsakymai atiduodami jau kitą dieną ir pacientas greitai sužino, koks jo imunitetas tymų viruso antigenai.

Svarbu prisiminti, kad geriausia apsaugos nuo tymų priemo-

Antikūnų kiekio reikšmė

Pastaruoju metu padaugėjo norinčių išsitirti kraują Kauno miesto poliklinikoje. Vieniems randamas pakankamas antikūnų prieš tymų virusą kiekis, kitiems – per mažas.

„Jeį nustatoma, kad tiriamame kraujyje IgG tipo antikūnų yra mažiau kaip 200 mIU/ml, – imunitetas tikrai nepakankamas. Būna, kad jų per 5 tūkst. ar dar daugiau, aparatas net nesuskaičiuoja, tai tie pacientai gali būti ramūs, jie neturėtų susirgti tymais“, – aiškina laboratorijos vadovė R.Šepetienė.

Tymai sugrįžo, kai kilo anti-vakininis judėjimas prieš skiepus. Visuomenė nuo ligos apsaugoma, kai būna pasiskiepiję daugiau kaip 95 proc. jos narių.

„Iškreiptas požiūris į skiepus, jų ignoravimas pražūtingas mums visiems“, – pabrėžia R.Šepetienė.

Kol nėra žinomi genetiniai veiksniai, lemiantys atsparumą virusams, visi turi saugotis.

„Jeį žinotume visą savo genetiką – kas kenkia, o kas ne, gal ir nereikėtų skiepytis. Dabar vadovaujamesi mokslo pripažintais bendrais imuniteto dėsniais ir turime jų laikytis“, – mokslų daktarė R.Šepetienė pabrėžia, kad sveika gyvensena yra labai gerai, bet tymų virusų ji nenaiškina. PR

Vienas tyrimas - daug atsakymų

Kraujo tyrimai dėl tymų antikūnų Kauno miesto poliklinikoje atliekami visiems to pageidaujantiems. Kaina – mažiausia iš visų miesto laboratorijų.

Atsakymas gali būti išsiųstas elektroniniu paštu, jei pacientas to pageidauja ir prieš užsisakydamas tyrimą parašo prašymą, nuroydamas savo elektroninio pašto adresą. To reikia dėl asmens duomenų apsaugos. Tokiu pat būdu pateikiami atsakymai ir organizacijoms – labai daug miesto įstaigų, bendrovių vadovų prašo atlikti tyrimus visam kolektyvui.

Kauno miesto poliklinikos pacientai, susirūpinę dėl tymų, kartu renka ir kitus tyrimus: dėl vitamino D kiekio, tai labai aktualu pavasarį, pavasarinio nuovargio, streso.

Daug kam po žiemos trūksta energijos. Iš to paties kraujo, paimto dėl tymų, galima įvertinti bendrą organizmo būklę, rezultatus pacientams gali pakomentuoti ir pakonsultuoti laboratorijoje dirbantys gydytojai.

Valstybės, kuriose labai paplitę tymai

■ **Madagaskaras**, vasario 24 d. duomenimis, – daugiau nei 68 tūkst. atvejų nuo protrūkio pradžios (2018 m. rugsėjo mėn.), iš jų 553 mirtini.

■ **Lenkija** (vasario 24 d.) – apie 217 tymų atvejų nuo metų pradžios.

■ **Čadas** (vasario 24 d.) – daugiau nei 2 tūkst. tymų atvejų nuo metų pradžios, iš jų 11 mirtini.

■ **Filipinai** (vasario 28 d.) – apie 242 patvirtinti ir mažiausiai 9 mirtini ty-

mų atvejai, iš viso nuo metų pradžios užregistruoti 12 736 tymų atvejai, iš jų 25 mirtini.

■ **Japonija** (vasario 28 d.) – apie 222 tymų atvejus nuo protrūkio pradžios.

■ **Ukraina** (vasario 28 d.) – apie 21 355 tymų atvejus nuo metų pradžios, iš jų 8 mirtini.

■ **JAV** (vasario 28 d.) – apie 159 tymų atvejus.